

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ШЕВЧЕНКО ЛЮБОВ ЯРОСЛАВІВНА

УДК: 657.42:657.6:004.9(043.3)

**БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ТА АНАЛІЗ
РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ КОРПОРАЦІЙ**

Спеціальність 08.00.09 – бухгалтерський облік, аналіз та аудит
(за видами економічної діяльності)

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Житомир – 2013

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Житомирському державному технологічному університеті Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України.

Науковий керівник: доктор економічних наук, професор
Брадул Олександр Михайлович,
ДВНЗ “Криворізький національний університет”,
професор кафедри обліку, аудиту і фінансового аналізу

Офіційні опоненти: доктор економічних наук, доцент
Пилипенко Олексій Іванович,
Національна академія статистики, обліку та аудиту (м. Київ),
декан факультету банківської справи

доктор економічних наук, доцент
Мороз Юлія Юзефівна,
Житомирський національний агроекологічний університет,
професор кафедри бухгалтерського обліку

Захист відбудеться “27” лютого 2013 р. о 14⁰⁰ годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 14.052.01 у Житомирському державному технологічному університеті за адресою: 10005, м. Житомир, вул. Черняхівського, 103, ауд. 248.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Житомирського державного технологічного університету за адресою: 10005, м. Житомир, вул. Черняхівського, 103.

Автореферат розісланий “25” січня 2013 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради, к.е.н., доц.

К.В. Романчук

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Сучасний стан економічних відносин потребує пошуку нових методів підвищення ефективності діяльності та забезпечення конкурентоспроможності корпорації, учасники якої об'єднуються з метою оптимального використання ресурсного потенціалу. Розвиток корпорацій спричинений посиленням інтеграційних процесів, необхідністю диверсифікації діяльності та економії на масштабах виробництва, зумовлює виникнення нових вимог до системи управління. Так, Всеукраїнський рейтинговий журнал "Гвардія", а також журнал Forbes назвали найбагатшою компанією України у 2012 р. корпоративний бренд "Метінвест", чистий дохід якого за 2011 р. склав 113,059 млрд. грн., а за 2012 р. на 52,31% більше, ніж в попередньому році. Група Метінвест є найбільшою компанією України та займає 6-те місце в рейтингу найбільших в Центральній та Східній Європі виробників залізорудної сировини і сталі. Останнє об'єднання корпорації з ММК ім. Ілліча дозволило подвоїти виробничі потужності з виплавки сталі до більш, ніж 15 млн. т у рік^{1,2}. Таким чином, використання переваг діяльності корпорації дозволяє збільшувати та розширювати масштаби господарської діяльності шляхом залучення сукупного ресурсного потенціалу всіх об'єднань, що входять до її складу. Тому постає необхідність ефективного управління ресурсним потенціалом корпорації, що обумовлює створення концепції формування обліково-аналітичного забезпечення управління ресурсним потенціалом корпорації та її реалізації в комп'ютерній інформаційній системі суб'єкта господарювання.

Основою дослідження стали праці українських та зарубіжних науковців з проблем бухгалтерського обліку та аналізу в корпораціях, забезпеченості та використання ресурсного потенціалу суб'єктів господарювання, комп'ютеризації бухгалтерського обліку, зокрема: І.О. Бланка, О.М. Брадула, Ф.Ф. Бутинця, С.Ф. Голова, Ю.Д. Довгаля, Л.Є. Довгань, В.В. Євдокимова, Г.Г. Кірейцева, М.Д. Корінька, В.М. Костюченко, Н.М. Малюги, Н.Г. Міценко, Л.Г. Михальчишиної, Ю.Ю. Мороз, С.Ф. Легенчука, О.В. Олійник, В.В. Пастухової, В.Ф. Палія, О.І. Пилипенка, М.С. Пушкаря, К.В. Романчук, Л.М. Савчук, М.М. Салун, Я.В. Соколова, Ю.С. Цаль-Цалка, М.Г. Чумаченка, В.О. Шевчука, А.Д. Шеремета.

Аналіз праць попередників вказує на вагомість наукових та практичних результатів дослідження економіко-правового розвитку обліково-аналітичного забезпечення управління ресурсним потенціалом (РП) корпорацій. Проте залишаються не вирішеними проблемні питання теоретичного та практичного характеру, пов'язані з: врахуванням впливу на організацію і методику бухгалтерського обліку та аналізу ресурсного потенціалу особливостей структури та діяльності корпорацій, що здійснюється в умовах комп'ютерної інформаційної системи суб'єкта господарювання; удосконаленням методичних підходів до бухгалтерського обліку ресурсного

¹ Гвардія. Рейтинг самых дорогих корпоративных брендов Украины – 2012 [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://kontrakty.ua/rankings/234>

² Гвардія 500. Самые богатые компании Украины – 2012 [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://kontrakty.ua/rankings/235>

потенціалу корпорацій; розкриттям відповідної інформації у бухгалтерській звітності для підвищення ефективності управлінських рішень та формування інформаційного забезпечення аналізу ресурсного потенціалу в умовах функціонування інтегрованої комп'ютерної інформаційної системи корпорації (KICK).

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота виконана відповідно до плану науково-дослідних робіт Житомирського державного технологічного університету за темою № 330 “Розвиток бухгалтерського обліку, аналізу і контролю в системі корпоративного управління” (номер державної реєстрації 0110U005014). У межах наукової програми автором проведені дослідження, пов'язані з розробкою пропозицій щодо формування обліково-аналітичного забезпечення управління ресурсним потенціалом в умовах функціонування інтегрованої комп'ютерної інформаційної системи корпорації.

Мета і завдання дослідження. *Метою* дослідження є наукове обґрунтування теоретичних положень та розробка практичних рекомендацій з удосконалення організаційно-методичного забезпечення бухгалтерського обліку та аналізу ресурсного потенціалу корпорацій в умовах створення інтегрованої комп'ютерної інформаційної системи.

Для досягнення мети в дисертації поставлені до вирішення наступні *завдання*:

- дослідити економічну сутність корпорації як інституту господарювання для формування підходів до її ідентифікації та виявлення особливостей діяльності;
- уточнити трактування понять: “ресурси”, “потенціал”, “ресурсний потенціал”, “ресурсний потенціал корпорації” для теоретичного обґрунтування складових ресурсного потенціалу та можливості їх відображення в бухгалтерському обліку;
- охарактеризувати існуючу систему обліково-аналітичного забезпечення управління ресурсним потенціалом корпорації з метою розробки інтегрованої комп'ютерної інформаційної системи;
- виявити особливості організації бухгалтерського обліку та стан облікової регламентації ресурсного потенціалу корпорації в частині визначення комунікаційних зв'язків між підсистемами KICK для можливості формування системою бухгалтерського обліку відповідних інформаційних потоків;
- оцінити діючу методика бухгалтерського обліку ресурсного потенціалу корпорацій в умовах розвитку комп'ютерно-інформаційних технологій для виявлення напрямів її удосконалення;
- обґрунтувати склад та структуру бухгалтерської звітності про ресурсний потенціал корпорації як інформаційної основи для його аналізу та управління в цілому;
- проаналізувати рівень організаційно-методичного забезпечення аналізу ресурсного потенціалу корпорацій для визначення напрямів його удосконалення в умовах застосування інформаційних комп'ютерних систем.

Об'єктом дослідження є операції з матеріальними, нематеріальними, фінансовими і трудовими ресурсами, що формують ресурсний потенціал корпорації, який підлягає відображенню в системі бухгалтерського обліку й аналізу.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних та організаційно-методичних засад бухгалтерського обліку й аналізу ресурсного потенціалу корпорацій в умовах функціонування інтегрованої комп'ютерної інформаційної системи.

Гіпотеза дослідження полягає у припущенні, що управління ресурсами корпорації не може ефективно функціонувати без теоретично обґрунтованих підходів до організації та методики бухгалтерського обліку та аналізу ресурсного потенціалу в умовах створення інтегрованої комп'ютерної інформаційної системи корпорації.

Методи дослідження. Методологічною основою дослідження є загальнонаукові та спеціальні методи пізнання. Для уточнення та поглиблення економіко-правової сутності корпорації та ресурсного потенціалу використано методи теоретичного узагальнення, групування та порівняння. Метод причинно-наслідкового зв'язку та абстрактно-логічний метод використовувалися для уточнення структури ресурсного потенціалу корпорації. Бібліометричний та бібліографічний методи застосовано при виявленні проблемних питань з бухгалтерського обліку та аналізу ресурсного потенціалу. Методи конкретизації, діалектичний метод, аналіз, синтез, абстрагування покладені в основу удосконалення організаційно-методичних положень бухгалтерського обліку та аналізу формування та використання ресурсного потенціалу корпорацій. Методи моделювання та кореляційно-регресійного аналізу застосовано для визначення підходів до організації та методики обліково-аналітичного забезпечення формування та використання ресурсного потенціалу в умовах інтегрованої КІСК. Для узагальнення даних про джерела формування та стан ресурсного потенціалу корпорацій використано статистичні методи. Для наочного представлення статистичних даних використано графічний метод.

Інформаційною базою дослідження є наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених з питань економічної теорії, бухгалтерського обліку, юриспруденції, офіційні статистичні матеріали, матеріали науково-практичних конференцій, довідково-інформаційні видання, Інтернет-ресурси, методичні матеріали та рекомендації міністерств і відомств, нормативно-правові акти, що регулюють питання бухгалтерського обліку і аналізу ресурсного потенціалу корпорацій в цілому, а також його складових зокрема.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в обґрунтуванні теоретичних положень та розробці практичних рекомендацій з удосконалення організації та методики бухгалтерського обліку і аналізу ресурсного потенціалу корпорацій в умовах створення інтегрованої комп'ютерної інформаційної системи суб'єкта господарювання для ефективного управління ресурсами корпорації, забезпечення її конкурентоспроможності та безперервного здійснення нею господарської діяльності. Основні положення наукової новизни полягають у наступному:

вперше одержано:

– концептуальний підхід до формування та впровадження обліково-аналітичного забезпечення управління ресурсним потенціалом на основі розробки інтегрованої комп'ютерної інформаційної системи корпорації, використання якої

забезпечує комплексне розв'язання проблем організації та ведення бухгалтерського обліку й аналізу ресурсного потенціалу корпорації;

удосконалено:

– трактування поняття “ресурсний потенціал корпорації” в контексті його загальнотеоретичного розуміння (здатність корпорації на основі трансформації та генерації ресурсів учасників об'єднання забезпечити досягнення максимального економічного та соціального ефекту) та для потреб бухгалтерського обліку (сукупність наявних матеріальних, нематеріальних, фінансових і трудових ресурсів учасників об'єднання, що характеризує можливості корпорації отримати у майбутньому економічні вигоди при їх використанні) на основі визначення економічної сутності понять: “ресурси”, “потенціал”, “ресурсний потенціал” та врахування визначених особливостей діяльності корпорації як форми об'єднання підприємств, що сприяє розвитку бухгалтерської термінології в сфері управління ресурсним потенціалом;

– елементи організації бухгалтерського обліку ресурсного потенціалу корпорації (ідентифікація комунікаційних зв'язків в інтегрованій КІСК, документальне забезпечення та облікова регламентація, модель організації бухгалтерського обліку) в умовах трансформації системи бухгалтерського обліку корпорації при створенні комп'ютерної інформаційної системи підприємства, що дозволяє отримати повну та оперативну інформацію для забезпечення потреб користувачів та системи аналізу господарської діяльності;

– методичний підхід до бухгалтерського обліку ресурсного потенціалу в інтегрованій комп'ютерній інформаційній системі корпорації на основі об'єднання окремих підсистем обліку різних видів ресурсів корпорації (матеріальних, нематеріальних, фінансових, трудових), моделі облікового відображення ресурсного потенціалу для оптимізації витрат на управління господарською діяльністю та підвищення раціонального використання ресурсів;

– методичні засади аналізу ресурсного потенціалу корпорації шляхом розробки комплексної методики аналізу стану, руху та ефективності використання матеріальних, нематеріальних, трудових та фінансових ресурсів в частині визначення інтегрованого показника ресурсного потенціалу; побудови моделі множинної регресії для визначення впливу ресурсного потенціалу на результати діяльності корпорацій; здійснення рейтингової оцінки бізнес-одиниць корпорації за ефективністю ресурсовикористання, що дозволяє ідентифікувати та виміряти причинно-наслідкові зв'язки для розробки відповідних заходів щодо оптимізації ресурсного потенціалу корпорації;

дістало подальший розвиток:

– підходи до розуміння сутності корпорації: як корпоративного об'єднання (об'єднання підприємств, що визнане юридичною особою з розподіленими правами власності у формі акцій) та як форми об'єднання підприємств (форма об'єднання підприємств, що реалізується на основі поєднання ресурсного потенціалу її учасників з делегуванням повноважень щодо їх управління вищому органу керівництва з метою досягнення соціально-економічного ефекту), що дозволило ідентифікувати особливості діяльності корпорації як форми об'єднання підприємств

в контексті визначення факторів впливу на побудову інтегрованої комп'ютерної інформаційної системи для реалізації обліково-аналітичного забезпечення управління ресурсним потенціалом корпорації;

– обґрунтування інформаційного наповнення показників про ресурсний потенціал корпорації, що реалізується в розробленій внутрішній бухгалтерській звітності та дозволяє отримати необхідну інформацію про матеріальні, нематеріальні, фінансові і трудові ресурси для аналізу, бюджетування, контролю та управління в цілому;

– організація аналізу ресурсного потенціалу корпорації в умовах застосування інтегрованої КІСК шляхом визначення етапів та механізму інтеграції розвитку аналітичних процедур на запит управлінського персоналу для забезпечення ефективного управління процесами відтворення в діяльності корпорацій.

Практичне значення одержаних результатів полягає в розробці рекомендацій з удосконалення порядку організації та методики бухгалтерського обліку й аналізу ресурсного потенціалу корпорацій у сучасних умовах господарювання та з урахуванням стрімкого розвитку комп'ютерно-інформаційних технологій. Основні теоретичні та прикладні розробки впроваджено в практичну діяльність підприємств і навчальний процес, а саме:

– методика бухгалтерського обліку ресурсного потенціалу в умовах створення комп'ютерно-інформаційної системи підприємства як основи для ефективного управління ресурсами (ПАТ “Північний гірничо-збагачувальний комбінат” (Група Метінвест), довідка № 418 від 11.10.2011 р.);

– комплексна методика аналізу стану, розвитку та ефективності використання матеріальних, трудових та фінансових ресурсів; порядок розрахунку інтегрованого показника ресурсного потенціалу; послідовність здійснення рейтингової оцінки бізнес-одиниць корпорації за ефективністю ресурсовикористання (ПАТ “Криворіжхліб”, довідка № 22/3 від 21.12.2011 р.);

– порядок облікового відображення операцій з використання матеріальних, фінансових та трудових ресурсів підприємства, формування внутрішньої бухгалтерської звітності про ресурсний потенціал суб'єкта господарювання як основи інформаційного забезпечення аналітичних процедур в частині визначення ефективності його використання (ПАТ “Криворіжіндустрбуд”, довідка № 17-8 від 20.01.2012 р.);

– організаційна модель бухгалтерського обліку ресурсного потенціалу в умовах побудови інтегрованої КІСК та методика аналізу ресурсного потенціалу корпорації у процесі навчально-методичного забезпечення навчальних дисциплін “Фінансовий облік І”, “Фінансовий облік ІІ”, “Інформаційні системи і технології в обліку”, “Аналіз господарської діяльності” в Житомирському державному технологічному університеті (довідка № 44-45/775, від 14.05.2012 р.).

Особистий внесок здобувача. Дисертація є самостійно виконаним науковим дослідженням. Всі розробки та пропозиції, що містяться в роботі, належать особисто автору. З наукових праць, опублікованих у співавторстві, в дисертації використані лише ті ідеї та положення, які є результатом особистої роботи здобувача, що полягає у

дослідженні комплексу питань, пов'язаних з удосконаленням організації та методики бухгалтерського обліку і аналізу ресурсного потенціалу корпорацій в умовах створення інтегрованої комп'ютерної інформаційної системи суб'єкта господарювання.

Апробація результатів дисертації. Основні результати дослідження, викладені в дисертації, доповідалися, обговорювалися та отримали позитивну оцінку на 6 міжнародних та міжвузівських науково-практичних конференціях, що відображено в публікаціях [7-12].

Публікації. За результатами дослідження опубліковано 6 статей загальним обсягом 2,91 друк. арк. (з них особисто автору належить 2,28 друк. арк.), 6 тез доповідей загальним обсягом 0,6 друк. арк. (з них особисто автору належить 0,5 друк. арк.), в інших публікаціях, виданих у співавторстві, в дисертації використані лише ті положення, що є результатом особистого дослідження здобувача (0,24 друк. арк.). Публікації повною мірою відображають основні результати дисертації.

Структура та обсяг дисертаційної роботи. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Основний зміст дисертації викладено на 182 сторінках друкованого тексту. Робота містить 26 таблиць, 17 рисунків та 10 додатків. Список використаних джерел налічує 228 найменувань і розміщений на 23 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми, розкрито значимість дослідження для розвитку науки та практики бухгалтерського обліку, відображено зв'язок теми з науковими планами і програмами, визначено стан наукової розробки проблеми, мету і завдання дослідження. Сформульовано об'єкт, предмет, гіпотезу дослідження, надано характеристику методів дослідження, розкрито наукову новизну та практичне значення одержаних наукових результатів.

Перший розділ **“Теоретичні основи обліково-аналітичного забезпечення управління ресурсним потенціалом корпорації”** присвячено обґрунтуванню підходів до визначення сутності корпорації та ідентифікації особливостей її функціонування, питанням розвитку трактування економічного змісту поняття **“ресурсний потенціал корпорації”**, формуванню концепції обліково-аналітичного забезпечення управління ресурсним потенціалом корпорації на основі розробки інтегрованої комп'ютерної інформаційної системи корпорації.

Питання необхідності дослідження економічного змісту корпорації пов'язане з неоднозначним тлумаченням її структурної організації, що впливає на побудову організації та методики ведення бухгалтерського обліку. Сутність поняття **“корпорація”** відповідно до сучасних реалій господарських відносин (розвиток глобалізаційних відносин, укрупнення бізнесу) розглядається як всі види об'єднань підприємств та/або підприємства з акціонерним капіталом. У свою чергу, чинне законодавство розмежовує такі види об'єднань, як асоціації, корпорації, консорціуми, концерни, інші об'єднання юридичних осіб. Тому, з метою уточнення понятійно-категорійного апарату та визначення особливостей розвитку корпорації запропоновано два підходи до трактування її сутності: 1) корпорація як корпоративне об'єднання, під яким слід розуміти юридичне об'єднання підприємств з

розподіленими правами власності у формі акцій; 2) корпорація як форма об'єднання підприємств – “форма об'єднання підприємств, що реалізується на основі поєднання ресурсного потенціалу її учасників з делегуванням повноважень щодо їх управління вищому органу керівництва з метою досягнення соціально-економічного ефекту. Уточнення сутності поняття “корпорація”, дослідження еволюції корпоративних структур та підходів до їх інтерпретації дозволило сформуванню особливих рис функціонування корпорації як форми об'єднання підприємств, організаційна сфера якої впливає на побудову інтегрованої комп'ютерної інформаційної системи.

Розвиток сучасних економічних відносин потребує інноваційних підходів до методів управління, що дозволить набути нових конкурентних переваг суб'єкта господарювання. Оскільки метою створення корпорації є координація підприємницької діяльності учасників її об'єднання, використання ринкових структур, яких раніше не вистачало, тому раціональне використання інтегрованого ресурсного потенціалу забезпечить їй конкурентоспроможність та швидку адаптацію до структурних змін в економіці.

Дослідження сутності понять: “корпорація”, “ресурси”, “потенціал”, “ресурсний потенціал” та врахування особливостей корпорації як форми об'єднання підприємств дозволило сформуванню підходів до розуміння ресурсного потенціалу корпорації (рис. 1).

Рис. 1. Визначення економічної сутності поняття “ресурсний потенціал корпорації”

Сформований підхід до розуміння економічної сутності ресурсного потенціалу корпорації для потреб бухгалтерського обліку полягає в інтерпретації ресурсного потенціалу через визначення його складових та можливості отримати у майбутньому

економічні вигоди, що наближає його елементи до сутності активів та дозволяє виявити особливості організації та методики бухгалтерського обліку його складових.

Розвиток економічних відносин та науково-технічного прогресу обумовлює зміну складу та питомої ваги ресурсів суб'єкта господарювання відповідно до потреб виробництва. В загальному вигляді ресурсний потенціал складається із сукупності ресурсів, які залучені або можуть бути залучені у господарську діяльність, що вказує на сукупні економічні можливості корпорації (рис. 1). При дослідженні ресурсного потенціалу за основу обрано теорію чотирьох факторів виробництва (земля, праця, капітал, підприємницькі здібності), що доповнюються новими – інформація, знання тощо. Така позиція пояснюється тим, що кожна зі складових ресурсного потенціалу є елементом відповідного фактору виробництва (рис. 2).

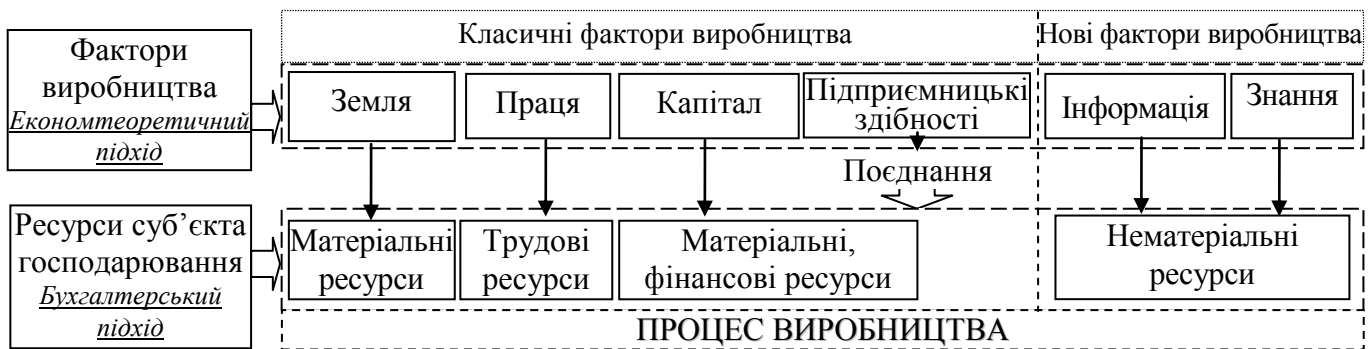

Рис. 2. Фактори виробництва як основа ресурсного потенціалу підприємства

Проведене дослідження дозволило сформувати наступну структуру елементів ресурсного потенціалу: матеріальні, нематеріальні, фінансові та трудові ресурси з метою удосконалення системи обліково-аналітичного забезпечення управління діяльністю корпорації на основі розробки інтегрованої інформаційної системи.

Оскільки характерною рисою функціонування корпорації є поєднання ресурсного потенціалу її учасників, необхідною є розробка інтегрованої комп'ютерної інформаційної системи корпорації, що реалізується з метою організації ефективного обліково-аналітичного забезпечення управління ресурсним потенціалом корпорації, формування єдиної бази (банку) даних, забезпечення оперативності інформаційних потоків про ресурси корпорації в цілому та її окремих структурних одиниць. Це вимагає перегляду теоретико-методологічних і організаційно-методичних основ бухгалтерського обліку та економічного аналізу діяльності корпорації, які повинні відповідати сучасним реаліям розвитку корпоративних відносин.

Структурування та визначення проблем розробки інтегрованої комп'ютерної інформаційної системи корпорації в контексті стратегії управління ресурсним потенціалом актуалізує необхідність удосконалення його обліково-аналітичного забезпечення, під яким пропонуємо розуміти системний процес формування інформації на основі поєднання процедур системи бухгалтерського обліку та аналізу з метою прийняття ефективних управлінських рішень для забезпечення повноцінного та оптимального використання матеріальних, нематеріальних, фінансових, трудових ресурсів корпорації.

Для забезпечення ефективного функціонування системи обліково-аналітичного забезпечення управління ресурсним потенціалом корпорації на основі розробки інтегрованої комп'ютерної інформаційної системи в роботі сформовано концептуальний підхід до її формування та реалізації. Це стало базою для удосконалення організаційно-методичних положень бухгалтерського обліку та аналізу складових ресурсного потенціалу корпорації.

У другому розділі **“Організація та методика бухгалтерського обліку ресурсного потенціалу в інтегрованій комп'ютерній інформаційній системі корпорації”** досліджено особливості організації та методики бухгалтерського обліку ресурсного потенціалу в інтегрованій КІСК; розвинуто систему внутрішньої бухгалтерської звітності корпорацій в умовах комп'ютеризації обліку щодо розкриття інформації про ресурсний потенціал суб'єкта господарювання.

Ефективність діяльності корпорації, її прибутковість та конкурентоспроможність залежать від повного і оперативного обліково-аналітичного забезпечення управління ресурсним потенціалом об'єднання. Існуюча система бухгалтерського обліку корпорацій має ряд проблем та недоліків, які полягають у відсутності облікової регламентації порядку відображення ресурсів підприємства, організаційної структури побудови бухгалтерського обліку ресурсного потенціалу та недосконалії системі інформаційного забезпечення управління. Тому для вирішення зазначеного проблемного питання в роботі розроблено організаційну модель бухгалтерського обліку ресурсного потенціалу в умовах побудови інтегрованої комп'ютерної інформаційної системи корпорації (рис. 3). Встановлено, що найбільш оптимальними для використання при створенні комп'ютерної системи бухгалтерського обліку корпорації є програмне забезпечення на базі технології SAP R/3 та “1С:Предприятие 8.2 + Oracle Database”. Це зумовлено його перевагами: високошвидкісною обробкою даних та запитів у багатокористувацькому режимі; територіальною віддаленістю бізнес-одиниць групи; формуванням банку даних (головне підприємство); високим рівнем аналітичності інформації; наявністю аналітичних модулів тощо.

Запропонована модель (рис. 3) сприяє формуванню комплексної методики бухгалтерського обліку ресурсного потенціалу корпорації, визначає порядок (напрями) обліку ресурсів бізнес-одиниць та корпорації в цілому, окреслює комунікаційні зв'язки між підсистемами системи управління об'єднанням.

Відповідно до визначених складових ресурсного потенціалу, а також враховуючи цілі інформаційного забезпечення аналізу стану, розвитку, забезпеченості та ефективності використання матеріальних, нематеріальних, трудових та фінансових ресурсів корпорації, в роботі розроблено робочий План рахунків бухгалтерського обліку в частині ресурсного потенціалу із застосуванням сформованого класифікатора (номенклатури) ресурсів за видами. В робочому Плані рахунків виділено чотири розділи (Р. 1 “Рахунки матеріальних ресурсів”, Р. 2 “Рахунки нематеріальних ресурсів”, Р. 3 “Рахунки фінансових ресурсів”, Р. 4 “Рахунки трудових ресурсів”), де шифр розділу є умовним кодом аналітичного обліку та присвоюється рахунку перед його основним синтетичним кодом. Таким

чином, в умовах інтегрованої КІСК досягається ефект максимальної деталізації інформації про ресурсний потенціалом корпорації, що сприяє підвищенню ефективності управління ресурсами об'єднання.

Рис. 3. Організаційна модель бухгалтерського обліку ресурсного потенціалу в умовах побудови інтегрованої комп'ютерної інформаційної системи корпорації

У контексті розвитку положень організації бухгалтерського обліку ресурсного потенціалу корпорації та чіткої необхідної регламентації облікового відображення операцій з формування та використання ресурсів у роботі розроблено внутрішнє Положення про ресурсний потенціал корпорації. Дане положення визначає сутність та види ресурсів, містить модель організації та ведення бухгалтерського

обліку складових ресурсного потенціалу, його документальне забезпечення, послідовність контрольних заходів та аналітичних процедур. Дотримання норм запропонованого Положення дозволить вирішити корпораціям проблеми оптимального використання ресурсного потенціалу, диверсифікації діяльності та економії на масштабах виробництва.

Дослідження сучасного стану організації та ведення бухгалтерського обліку ресурсного потенціалу корпорацій в умовах розвитку комп'ютерно-інформаційних технологій виявили, що, не зважаючи на функціональні можливості комп'ютерних систем бухгалтерського обліку, залишається проблемою комплексність методики обліку ресурсного потенціалу. Фіксація первинних даних щодо окремого ресурсу не дає загального уявлення про стан, забезпеченість та використання ресурсного потенціалу корпорації в цілому. Виходячи з цього, в роботі запропоновано комплексну методику бухгалтерського обліку ресурсного потенціалу в інтегрованій комп'ютерній інформаційній системі корпорації, що побудована на основі інтегрування підсистем бухгалтерського обліку матеріальних, нематеріальних, фінансових, трудових (за модулями ресурсів КСБО), а також розробленій моделі облікового відображення ресурсного потенціалу для оптимізації витрат на управління господарською діяльністю та підвищення раціонального використання ресурсів.

Нерозробленість облікового забезпечення процесу аналізу ресурсного потенціалу в умовах створення інтегрованої комп'ютерної інформаційної системи корпорації, унеможлиблює здійснення контролю за доцільністю та обсягами використання ресурсів, визначення рівня забезпеченості ресурсами та ранжування бізнес-одиниць за рівнем ефективності використання власного ресурсного потенціалу, викликала необхідність розробки пакету внутрішньої бухгалтерської звітності про ресурсний потенціал корпорації (Звіт про матеріальні ресурси бізнес-одиниці (корпорації), Звіт про нематеріальні ресурси бізнес-одиниці (корпорації), Звіт про фінансові ресурси бізнес-одиниці (корпорації), Звіт про трудові ресурси бізнес-одиниці (корпорації), Звіт про ресурсний потенціал бізнес-одиниці (корпорації)). Вимоги до змісту, порядку розкриття, термінів складання та передачі такої інформації визначені як елементи облікової політики та задекларовані у Положенні про ресурсний потенціал корпорації. Запропонована внутрішня бухгалтерська звітність забезпечує інформаційні потреби аналізу, бюджетування, контролю та управління в цілому, а також покладена в основу методики аналізу ресурсного потенціалу корпорації.

У третьому розділі роботи **“Організаційно-методичне забезпечення аналізу ресурсного потенціалу корпорацій”** розвинуто організаційно-методичні засади аналізу ресурсного потенціалу для виявлення потреби корпорації у відповідних ресурсах та визначення резервів покращення ефективності їх використання.

Стале функціонування корпорації у довгостроковій перспективі, забезпечення високих темпів її розвитку та підвищення конкурентоспроможності в умовах

ринкового середовища значною мірою визначаються рівнем її ресурсного потенціалу та здатністю ефективно його використовувати. Тому багатовимірний, детальний аналіз забезпеченості ресурсами та ефективності їх використання є необхідним елементом інтегрованої КІСК, за допомогою якої керівництво і фахівці мають можливість ухвалювати адекватні управлінські рішення.

Відсутність ефективної організаційно-методичної бази проведення аналізу ресурсного потенціалу зумовлює виникнення проблем при визначенні напрямів стратегії розвитку корпорацій. Проведене дослідження дозволило обґрунтувати елементи організації аналізу ресурсного потенціалу в умовах застосування інтегрованої КІСК (табл. 1).

Таблиця 1. Елементи організації аналізу ресурсного потенціалу в умовах застосування інтегрованої комп'ютерної інформаційної системи корпорації

<i>Елементи організації аналізу</i>	<i>Характеристика</i>
Вибір організаційної форми проведення аналізу	Створення спеціалізованого підрозділу аналізу в Правлінні корпорації, який здійснює аналітичне забезпечення прийняття оперативних управлінських рішень на всіх рівнях управління корпорації на основі використання інтегрованої комп'ютерної інформаційної системи
Визначення суб'єктів організації та проведення аналізу РП	Суб'єктами організації аналізу ресурсного потенціалу є керівник спеціалізованого підрозділу в Правлінні, а також керівники окремих бізнес-одиниць; суб'єктами проведення є працівники спеціалізованих підрозділів або уповноважені особи
Визначення об'єктів аналізу РП	Ресурсний потенціал, забезпеченість матеріальними, нематеріальними, трудовими, фінансовими ресурсами та ефективність їх використання
Формування завдань аналізу РП корпорації	1. Визначити складові ресурсного потенціалу. 2. Виявити потребу корпорації в цілому та окремих бізнес-одиниць у відповідному виді ресурсів. 3. Оцінити забезпеченість корпорації та окремих бізнес-одиниць за основними видами ресурсів. 4. Виявити резерви покращення ефективності використання ресурсів в цілому та окремих бізнес-одиниць
Розробка інформаційного забезпечення аналізу РП	База даних інтегрованої комп'ютерної інформаційної системи корпорації, яка акумулює інформацію щодо всіх напрямів діяльності як корпорації в цілому, так і окремих бізнес-одиниць (база облікових даних, база планових даних, база норм і нормативів, база фінансів і кошторисів підприємства), а також технічна документація і статистична інформація
Особливості аналітичного етапу	1. Визначення індикаторів оцінки РП, за якими здійснюється відбір кількісних і якісних аналітичних показників всебічної оцінки ресурсного потенціалу. 2. Проведення аналізу ресурсного потенціалу корпорації передбачає два блоки аналітичних досліджень: 1) загальний аналіз ресурсного потенціалу корпорації (в цілому по корпорації та у розрізі окремих бізнес-одиниць як її структурних підрозділів); 2) поглиблений аналіз складових ресурсного потенціалу окремих бізнес-одиниць. 3. Аналіз ресурсного потенціалу здійснюється в частині оцінки забезпеченості корпорації основними видами ресурсів та ефективності їх використання. 4. Необхідність розрахунку інтегрованого показника ефективності використання всіх видів ресурсів (ресурсного потенціалу)

Використання запропонованих організаційних засад створює передумови для об'єктивного визначення недоліків та окреслення способів впливу на підвищення ефективності проведення аналізу ресурсного потенціалу корпорацій.

Складність організаційної та виробничої структури корпорації, а також відсутність єдиного підходу до оцінки ефективності використання ресурсного потенціалу дозволили обґрунтувати комплексну методику аналізу ресурсного потенціалу корпорацій (табл. 2).

Таблиця 2. Методичний підхід до аналізу ресурсного потенціалу корпорації

<i>І БЛОК. ЗАГАЛЬНИЙ АНАЛІЗ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ КОРПОРАЦІЇ</i> (включає два вектори аналітичних досліджень)		
<i>в цілому по корпорації</i>	<i>у розрізі окремих бізнес-одиниць як структурних підрозділів корпорації</i>	
1. Аналіз забезпеченості корпорації ресурсами		
1.1. Оцінка наявності, стану та складу ресурсів		
1.2. Оцінка руху ресурсів		
1.3. Оцінка потреби у відповідному виді ресурсів		
2. Аналіз ефективності використання ресурсного потенціалу		
2.1. Аналіз ефективності використання основних видів ресурсів шляхом формування та оцінки системи якісних показників ефективності ресурсовикористання		
2.2. Визначення інтегрованого показника ефективності використання ресурсного потенціалу		
1) розрахунок комплексного таксономічного показника за кожною групою показників, що характеризують різні аспекти використання ресурсів окремих бізнес-одиниць: $KТП_i = \sum W_{ij} \times \varphi_{ij}$, де $KТП_i$ – комплексний таксонометричний показник використання i -го ресурсу, W_{ij} – значення j -го показника i -го ресурсу; φ_{ij} – питома вага j -го показника i -го ресурсу за експертною оцінкою;		
2) визначення інтегрованого показника ресурсного потенціалу (ІРП _{БО}) окремих бізнес-одиниць: $ІРП_{БОn} = \sqrt[i]{KТП_1 \times KТП_2 \times \dots \times KТП_i}$, де i – кількість видів ресурсів; n – кількість бізнес-одиниць (БО);		
3) визначення інтегрованого показника ресурсного потенціалу корпорації (ІРП _К): $ІРП_K = \sum ІРП_{БОn}$		
2.3. Аналіз впливу рівня використання ресурсів корпорації на загальний прибуток шляхом побудови моделі множинної регресії	$y = b_0 + b_1 \times x_1 + b_2 \times x_2 + b_3 \times x_3 + b_4 \times x_4 + b_5 \times x_5 + b_6 \times x_6 + b_7 \times x_7 + b_8 \times x_8 + b_9 \times x_9 + b_{10} \times x_{10}$, де y – загальний прибуток; x_1 – продуктивність праці, x_2 – зарплатовіддача, x_3 – фондовіддача; x_4 – амортизаційна віддача, x_5 – коефіцієнт оборотності запасів, x_6 – матеріаловіддача; x_7 – віддача нематеріальних активів; x_8 – коефіцієнт ефективності грошових потоків; x_9 – коефіцієнт погашення дебіторської заборгованості; x_{10} – доходність участі в капіталі інших підприємств; $b_1, b_2, b_3, b_4, b_5, b_6, b_7, b_8, b_9, b_{10}$ – параметри рівняння регресії	
2.4. Визначення рейтингу бізнес-одиниць за показниками ефективності використання ресурсів	$R_i = \sqrt{(1 - x_{1i})^2 + (1 - x_{2i})^2 + \dots + (1 - x_{ni})^2}$, де R_i – рейтинговий коефіцієнт ефективності використання ресурсів i -ю бізнес-одиницею; x_i – співвідношення n -го коефіцієнта ефективності використання відповідного ресурсу i -ї бізнес-одиниці з максимальним значенням даного коефіцієнта; n – кількість коефіцієнтів, що розраховуються для аналізу ефективності ресурсовикористання i -ю бізнес-одиницею	
ІІ БЛОК. ПОГЛИБЛЕНИЙ АНАЛІЗ СКЛАДОВИХ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ОКРЕМИХ БІЗНЕС-ОДИНИЦЬ		
<i>Трудові ресурси</i>	<i>аналіз чисельності та складу трудових ресурсів (ТР); оцінка забезпеченості підприємства ТР і руху робочої сили; вивчення продуктивності праці й трудомісткості продукції; аналіз використання робочого часу; оцінка витрат на оплату праці</i>	
<i>Матеріальні ресурси</i>	<i>Предмети праці</i>	<i>аналіз забезпеченості підприємства матеріальними ресурсами (МР); обґрунтування оптимальної потреби в МР; оцінка ефективності використання МР та її впливу на величину матеріальних витрат і результати діяльності</i>
	<i>Засоби праці</i>	<i>аналіз динаміки, складу та структури основних засобів (ОЗ); аналіз технічного стану основних засобів за видами, термінами корисного використання; аналіз ефективності використання ОЗ</i>
<i>Нематеріальні ресурси</i>	<i>аналіз обсягу, складу і структури нематеріальних ресурсів; оцінка ліквідності нематеріальних ресурсів і ступеня ризику вкладень капіталу в них; аналіз ефективності використання нематеріальних ресурсів підприємства</i>	
<i>Фінансові ресурси</i>	<i>оцінка розміру, складу і структури фінансових ресурсів (ФР); оцінка забезпеченості підприємства фінансовими ресурсами; аналіз ефективності використання і розміщення фінансових ресурсів підприємства; вивчення впливу факторів на формування і використання фінансових ресурсів підприємства</i>	

Удосконалені методичні положення аналізу ресурсного потенціалу корпорацій дозволяють правильно обрати стратегію розвитку, зробити відповідні висновки про наявні та потенційні можливості підвищення ефективності ресурсовикористання для досягнення всіма учасниками господарської діяльності своїх фінансових цілей.

ВИСНОВКИ

Результатом дисертаційної роботи є вирішення наукового завдання, яке полягає в обґрунтуванні теоретико-методичних положень і розробці практичних рекомендацій з удосконалення організації та методики бухгалтерського обліку й аналізу ресурсного потенціалу в умовах інтегрованої КІСК. Отримані результати свідчать про досягнення визначеної мети і виконання завдань дослідження та дають змогу сформулювати наступні висновки.

1. Суперечність існуючих підходів до розуміння сутності корпорації відповідно до чинного законодавства та практики господарювання призводить до неврахування особливостей її діяльності, що зумовлює виникнення нових вимог до системи управління. Для усунення зазначених неточностей обґрунтовано підхід до розуміння сутності корпорації: як корпоративне об'єднання та як форма об'єднання підприємств. Визначено особливі риси функціонування корпорації як форми об'єднання підприємств, що впливають на побудову інтегрованої комп'ютерної інформаційної системи. Це сприяє визначенню напрямів удосконалення організації бухгалтерського обліку як інформаційної системи управління корпорації.

2. Невідповідність понять в системі управління, що характеризують ресурсний потенціал корпорації, зумовлює неадекватність підходів до облікового-аналітичного забезпечення господарських процесів діяльності корпорації. На основі визначення економічної сутності понять: “ресурси”, “потенціал”, “ресурсний потенціал” та врахування визначених особливостей діяльності корпорації як форми об'єднання підприємств набуло подальшого розвитку трактування поняття “ресурсний потенціал корпорації” в контексті його загальнотеоретичного та облікового розуміння, що дозволяє усунути неконвенційність понятійного апарату бухгалтерського обліку.

3. Необхідність вирішення проблеми незгодженості організаційно-методичних засад бухгалтерського обліку та економічного аналізу відповідно до практики діяльності корпорацій та відсутність комплексного підходу до управління інтегрованим ресурсним потенціалом корпорації визначають потребу в формуванні концепції обліково-аналітичного забезпечення управління ресурсним потенціалом корпорації шляхом розробки та реалізації інтегрованої КІСК, що підвищить якість сформованої інформації для прийняття дієвих рішень та дозволить реалізувати конкурентні переваги такого об'єднання.

4. Функціонування системи бухгалтерського обліку корпорації неможливе без ефективної організації її складових в умовах створення комп'ютерної інформаційної системи підприємства. Сформовано методичний підхід, що удосконалює елементи організації бухгалтерського обліку в частині ідентифікації комунікаційних зв'язків в КІСК, удосконалено документальне забезпечення та облікову регламентацію, побудовано модель організації обліку. Це сприяє отриманню повної, достовірної та оперативної інформації для прийняття ефективних управлінських рішень.

5. Необхідність ефективного використання складових ресурсного потенціалу корпорації в цілому та учасників об'єднання зокрема, зумовило розробку комплексного методичного підходу до його облікового відображення в умовах

застосування інтегрованої комп'ютерної інформаційної системи корпорації. Дана система побудована на основі об'єднання окремих підсистем обліку учасників корпорації з виокремленням модулів елементів складових ресурсного потенціалу (матеріальних, нематеріальних, фінансових, трудових ресурсів), що дозволяє посилити комунікаційні зв'язки між підсистемами обліку з метою оптимізації витрат на управління та сприяє раціональному використанню ресурсного потенціалу корпорації в цілому.

6. Потреба у систематизації та узагальненні даних про стан та використання ресурсного потенціалу з урахування особливостей діяльності корпорації актуалізує необхідність розробки звітності. Тому розроблено пакет внутрішньої звітності про ресурсний потенціал корпорації в цілому та за окремим видом ресурсів в частині розробки наступних документів: Звіт про матеріальні ресурси бізнес-одиниці (корпорації), Звіт про нематеріальні ресурси бізнес-одиниці (корпорації), Звіт про фінансові ресурси бізнес-одиниці (корпорації), Звіт про трудові ресурси бізнес-одиниці (корпорації), Звіт про ресурсний потенціал бізнес-одиниці (корпорації). Це забезпечить інформаційні інтереси внутрішніх користувачів та запити інших підсистем управління щодо наявності, руху та ефективності використання матеріальних, нематеріальних, фінансових та трудових ресурсів.

7. Низька ефективність системи управління ресурсним потенціалом корпорації зумовлена відсутністю своєчасної інформації щодо його формування та використання. Для подолання даного недоліку запропоновано комплекс організаційних процедур проведення такого аналізу (вибір організаційної форми проведення, визначення об'єктів аналізу, суб'єктів організації та його здійснення, формування завдань, розробка інформаційного забезпечення, вибір аналітичних процедур) та методичний підхід до аналізу ресурсного потенціалу корпорацій, який складається з двох блоків: загального аналізу ресурсного потенціалу корпорації та поглибленого аналізу складових ресурсного потенціалу окремих бізнес-одиниць. Запропонована методика аналізу передбачає розрахунок інтегрованого показника ефективності використання ресурсного потенціалу; побудову моделі множинної регресії для визначення впливу ресурсного потенціалу на результати діяльності корпорації; здійснення рейтингової оцінки бізнес-одиниць корпорації за ефективністю ресурсовикористання, що суттєво підвищить можливості управління в частині оптимізації обсягів надходження та вибуття відповідних ресурсів та визначення резервів покращення ефективності їх використання.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Статті у наукових фахових виданнях:

1. Шевченко Л.Я. Оцінка доцільності формування амортизаційного фонду на відновлення основних фондів / Л.Я. Шевченко // Економіка: проблеми теорії та практики: Збірник наукових праць. – Випуск 265: В 9 т. – Дніпропетровськ: ДНУ, 2010. – Т. II. – 320 с. – С. 394-403 (0,4 друк. арк.).

2. Шевченко Л.Я. Діагностика кризового стану підприємств з урахуванням впливу амортизації основних фондів / Л.Я. Шевченко // Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету / Серія: Економічні науки. –

Випуск 26: У двох частинах. Ч. 2. – Черкаси: ЧДТУ, 2010. – Частина II. – 276 с. – С. 143-148 (0,42 друк. арк.).

3. Шевченко Л.Я. Концептуальні засади методики і організації аналізу діяльності корпоративних підприємств / О.М. Брадул, Л.Я. Шевченко // Вісник Житомирського державного технологічного університету / Серія: Економічні науки. – Житомир: ЖДТУ, 2011. – № 4 (58). – 431 с. – С. 31-34 (загальний обсяг 0,51 друк. арк., особисто автору належить 0,25 друк. арк.: удосконалено методичні положення аналізу діяльності корпорацій).

4. Шевченко Л.Я. Фінансово-інвестиційні ресурси корпоративних підприємств: розробка показників оцінки / Л.Я. Шевченко // Збірник наукових праць Луцького національного технічного університету. Економічні науки / Серія “Облік і фінанси”. – Луцьк, 2012. – Випуск 9 (33). – Ч. 3. – 548 с. – С. 450-454 (0,52 друк. арк.).

5. Шевченко Л.Я. Автоматизована підсистема обліку ресурсного потенціалу корпоративних підприємств / О.М. Брадул, О.В. Йолтуховська, Л.Я. Шевченко // Науковий вісник Ужгородського університету / Серія “Економіка”. – 2012. – Випуск 2(36). – 311 с. – С. 291-295 (загальний обсяг 0,55 друк. арк., особисто автору належить 0,18 друк. арк.: розробка моделі комп'ютеризації бухгалтерського обліку ресурсного потенціалу корпорацій).

6. Шевченко Л.Я. Аналітичне забезпечення стратегічного управління діяльністю корпоративних підприємств / Л.Я. Шевченко // Вісник Криворізького національного університету: Збірник наукових праць. – Кривий Ріг, 2012. – Випуск 31. – 612 с. – С. 229-234 (0,51 друк. арк.).

Тези доповідей на конференціях:

7. Шевченко Л.Я. Впровадження концепцій антикризового фінансового контролінгу на вітчизняних підприємствах / Л.Я. Шевченко, В.А. Шепелюк // Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності, стратегічне управління, маркетинг: проблеми теорії та практики: матеріали III Міжвузівської науково-практичної конференції студентів, молодих вчених та спеціалістів, (м. Кривий Ріг, 29 квітня 2009 р.) / МОН України, Криворізький технічний університет. – Кривий Ріг: Видавництво “Діоніс”. – 190 с. – С. 141-142 (загальний обсяг 0,1 друк. арк., особисто автору належить 0,05 друк. арк.: виділено напрями удосконалення антикризового фінансового контролінгу суб'єктів господарювання).

8. Шевченко Л.Я. Вплив методу амортизації на економічний стан гірничо-збагачувальних підприємств / Л.Я. Шевченко // Майбутнє – аудит: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, (м. Кривий Ріг, 15 грудня 2010 р.) / МОН України, Криворізький технічний університет. – Кривий Ріг: “Видавничий дім”. – 442 с. – С. 143-144 (0,1 друк. арк.).

9. Шевченко Л.Я. Автоматизована підсистема відображення ресурсного потенціалу корпоративних підприємств / Л.Я. Шевченко // Теоретичні та прикладні аспекти становлення та розвитку конкурентоспроможності економіки: матеріали міжвузівської науково-практичної конференції, (м. Кривий Ріг, 25 листопада 2011 р.) / МОН України, Криворізький національний університет. – Кривий Ріг: Видавничий центр КТУ, 2011. – 311 с. – С. 208-210 (0,1 друк. арк.).

10. Шевченко Л.Я. Проблеми невідповідності вимог щодо обліку виробничих запасів в законодавчо-нормативній базі / Л.Я. Шевченко, А.В. Гребенча // Майбутнє – аудит: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, (м. Кривий Ріг, 09 грудня 2011 р.) / МОН України, Криворізький національний університет. – Кривий Ріг: Видавець ФО-П Чернявський Д.О. – 500 с. – С. 401-403 (загальний обсяг 0,1 друк. арк., особисто автору належить 0,05 друк. арк.: встановлено проблемні питання в частині документування та оцінки виробничих запасів).

11. Шевченко Л.Я. Концепція обліково-аналітичної інформації в параметральному управлінні економічними процесами корпорацій / Л.Я. Шевченко // Сталий розвиток промисловості та суспільства: матеріали міжнародної науково-технічної конференції, присвяченої 80-річчю Дніпропетровської області та 90-річчю ДВНЗ “Криворізький національний університет”, (м. Дніпропетровськ, 22-25 травня 2012 р.). / МОНмолодьспорт України, ДВНЗ “Криворізький національний університет” – Кривий Ріг: ТОВ “Центр-Прінт”, 2012. – 320 с. – С. 135-136 (0,1 друк. арк.).

12. Шевченко Л.Я. Критерії вибору інформаційних ресурсів для обліку діяльності корпоративних підприємств / Л.Я. Шевченко // Сучасні кризові явища в економіці і проблеми облікового, контрольного і аналітичного забезпечення управління підприємством: матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф., (м. Луцьк, 25 травня 2012 р.) / МОНмолодьспорт України, Луцький національний технічний університет. – Луцьк: РВВ Луцького національного університету, 2012. – 320 с. – С. 284-285 (0,1 друк. арк.).

Інші видання:

13. Бухгалтерський облік (особливості ведення на гірничо-збагачувальних комбінатах України): [навчальний посібник] / За редакцією В.Я. Нусінова. – Кривий Ріг: КТУ, 2010. – 637 с. (загальний обсяг 4,3 друк. арк., особисто автору належить 0,24 друк. арк.: уточнено організаційно-методичні аспекти бухгалтерського обліку ресурсів корпорацій на прикладі гірничо-збагачувальних комбінатів).

АНОТАЦІЯ

Шевченко Л.Я. Бухгалтерський облік та аналіз ресурсного потенціалу корпорацій. – На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.09 – бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності). – Житомирський державний технологічний університет Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, Житомир, 2013 р.

У дисертаційній роботі розкрито теоретичні та організаційно-методичні засади бухгалтерського обліку і аналізу ресурсного потенціалу корпорацій. Досліджено сутність понять “ресурси”, “потенціал”, “ресурсний потенціал”, “ресурсний потенціал корпорації”. Сформовано концепцію обліково-аналітичного забезпечення управління ресурсним потенціалом корпорації шляхом розробки та реалізації інтегрованої комп’ютерної інформаційної системи корпорації. Внесено пропозиції щодо удосконалення організаційних та методичних аспектів бухгалтерського обліку матеріальних, нематеріальних, фінансових і трудових ресурсів як структурних елементів ресурсного потенціалу корпорації. Теоретично обґрунтовано організаційну систему аналізу ресурсного потенціалу корпорацій в умовах застосування

комп'ютерної інформаційної системи, а також розроблено комплексну методику аналізу стану, руху та ефективності використання матеріальних, нематеріальних, трудових та фінансових ресурсів корпорації.

Ключові слова: бухгалтерський облік, аналіз, корпорація, ресурсний потенціал, матеріальні ресурси, нематеріальні ресурси, фінансові ресурси, трудові ресурси, комп'ютеризація.

АННОТАЦІЯ

Шевченко Л.Я. Бухгалтерський учет и анализ ресурсного потенциала корпораций. – На правах рукописи.

Диссертация на соискание научной степени кандидата экономических наук по специальности 08.00.09 – бухгалтерский учет, анализ и аудит (по видам экономической деятельности). – Житомирский государственный технологический университет Министерства образования, молодежи и спорта Украины, Житомир, 2013 г.

Диссертация посвящена теоретическому и методическому обоснованию положений, а также разработке рекомендаций по усовершенствованию бухгалтерского учета и анализа ресурсного потенциала корпораций.

Объектом исследования являются операции с материальными, нематериальными, финансовыми и трудовыми ресурсами, формирующие ресурсный потенциал корпорации, подлежащий отражению в системе бухгалтерского учета и анализа.

Предметом исследования является совокупность теоретических и организационно-методических основ бухгалтерского учета и анализа ресурсного потенциала корпораций в условиях функционирования интегрированной компьютерной информационной системы корпорации.

Для устранения терминологических неточностей сформирован подход к пониманию сущности корпорации: как корпоративное объединение и как форма объединения предприятий. Определены особенности функционирования корпорации, влияющие на построение интегрированной компьютерной информационной системы корпорации (КИСК), что способствует определению направлений совершенствования организации бухгалтерского учета как информационной системы управления корпорации.

В работе исследована экономическая сущность понятий: “ресурсы”, “потенциал”, “ресурсный потенциал”. На основе изучения определенных в диссертации особенностей деятельности корпорации как формы объединения предприятий, получило дальнейшее развитие трактования понятия “ресурсный потенциал корпорации” в контексте его общетеоретического понимания (способность корпорации на основе трансформации и генерации ресурсов участников объединения обеспечить достижение максимального экономического и социального эффекта) и для нужд бухгалтерского учета (совокупность имеющихся материальных, нематериальных, финансовых, трудовых ресурсов участников объединения, характеризующая возможности корпорации извлечь в будущем экономические выгоды при условии их использования).

Предложен концептуальный подход к формированию и реализации учетно-аналитического обеспечения управления ресурсным потенциалом на основе разработки интегрированной компьютерной информационной системы корпорации, использование которой обеспечивает комплексное решение проблем организации и методики бухгалтерского учета и анализа ее деятельности.

В диссертации нашли развитие элементы организации бухгалтерского учета ресурсного потенциала корпорации (идентификация коммуникационных связей в интегрированной компьютерной информационной системе корпорации, документальное обеспечение и учетная регламентация, модель организации учета) в условиях трансформации системы бухгалтерского учета корпорации при создании КИСК, что позволило разработать методику учета ресурсного потенциала корпорации и получить полную, достаточную и оперативную информацию для обеспечения потребностей системы анализа хозяйственной деятельности.

В работе разработан рабочий План счетов бухгалтерского учета в части ресурсного потенциала с применением условного кода аналитического учета, присваивающегося к счету перед его основным синтетическим кодом. В условиях интегрированной КИСК это позволяет достичь эффект максимальной детализации информации о ресурсном потенциале корпорации, что способствует повышению эффективности управления ресурсами объединения.

Предложено внутреннее Положение о ресурсном потенциале корпорации, определяющее сущность и виды ресурсов, содержащее порядок оценки и учетного отражения ресурсного потенциала предприятия, его документальное обеспечение, последовательность контрольных и аналитических процедур. Соблюдение норм данного Положения позволяет решить корпорациям проблемы оптимального использования ресурсного потенциала, диверсификации деятельности и экономии на масштабах производства.

Разработана комплексная методика бухгалтерского учета ресурсного потенциала в компьютерной информационной системе корпорации, построенная на основе интегрирования отдельных подсистем учета разных видов ресурсов корпорации (материальных, нематериальных, финансовых, трудовых), модели учетного отражения ресурсного потенциала для оптимизации расходов на управление хозяйственной деятельностью и повышения рационального использования ресурсов.

В работе предложена система бухгалтерской отчетности в части внутренних отчетов, раскрывающих основные финансовые показатели о ресурсном потенциале корпорации в целом и по отдельным видам ресурсов, что позволяет получить необходимую информацию для управления.

Для преодоления низкой эффективности системы управления ресурсным потенциалом корпорации усовершенствована организация и методика анализа ресурсного потенциала корпораций (включает общий анализ ресурсного потенциала корпорации и углубленный анализ составляющих ресурсного потенциала отдельных бизнес-единиц).

Ключевые слова: бухгалтерский учет, анализ, корпорация, ресурсный потенциал, материальные ресурсы, нематериальные ресурсы, финансовые ресурсы, трудовые ресурсы, компьютеризация.

ANNOTATION

Shevchenko L.Ya. Accounting and Analysis of Resource Potential of Corporations. – Manuscript.

Thesis for obtaining the scientific degree of candidate of economic sciences on the specialty 08.00.09 – Accounting, analysis and auditing (by the types of business activity). – Zhytomyr State Technological University of Ministry of Education and Science, Youth and Sports of Ukraine, Zhytomyr, 2013.

The theoretical and organizational and methodic issues of accounting and analysis of resource potential of corporations have been disclosed in the thesis.

The essence of the concepts “resources”, “potential”, “resource potential”, “resource potential of corporation” has been studied. The concept of the accounting and analytical support of the corporation’s resource potential management has been developed by working out and implementing of integrated computer and informational system of corporation. The suggestions concerning the improvement of the organizational and methodic aspects of accounting for tangible, intangible, financial, and labour resources as structural elements of resource of corporation have been introduced. The organizational system of analysis of resource potential of corporation under the computer informational system application has been theoretically grounded, as well as the complex methodic for analysis of the state, development, and efficiency of the tangible, intangible, labour, and financial resources of corporation has been offered.

Key words: accounting, analysis, corporation, resource potential, tangible resources, intangible resources, financial resources, labour resources, computerization.

Підписано до друку 09.01.2013 р. Формат 60x84/16.
Ум. друк. арк. 0,9. Тираж 100 прим.
Замовлення № 2

ФОП Кузьмін Дн.Л.
Свідоцтво про державну реєстрацію № 454561 від 16.10.2007 р.
10030, м. Житомир, вул. Київська, 47, кв. 13